

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Стефка Илиева Попова

катедра „Изящни изкуства“ към факултет „Изобразителни изкуства“
АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

Относно подадените материали във връзка с обявения от АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ конкурс за заемане на академичната длъжност **„Професор“** в област на висше образование 8. „Изкуства“, професионално направление 8.2. „Изобразително изкуство“, специалност **„Стенопис“** за нуждите на Катедра „Изящни изкуства“, Факултет „Изобразителни изкуства“ на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“, Пловдив.

Основание за представяне на становището - участие в състава на научно жури, съгласно заповед РД-27-047 от 14.03.2024 г на Ректора на АМТИИ. Няма нарушения в процедурата на конкурса.

I. Данни за конкурса:

В обявения от Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство "Проф. Асен Диамандиев" конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по “Стенопис” в професионално направление 8.2. "Изобразително изкуство", област на висше образование 8. „Изкуства” участва един кандидат – доц. д-р Елена Кантарева- Дечева. Обявата за конкурса е публикувана в ДВ, брой 5 от 16.01. 2024г.

Процедурата е в съответствие с изискванията на държавните и университетските нормативни документи относно заемането на академични длъжности.

II. Данни за кандидата:

Елена Николаева Кантарева-Дечева е родена през 1963 г. През 1989 година защитава магистърска степен в Национална художествена академия гр. София, специалност консервация и реставрация. През 1997г. прави специализация (чрез конкурс) по консервация и реставрация на живопис и предмети на изкуството в Център за Художествена консервация в Уилямстаун, Масачузетс САЩ,

организирана от Институт Отворено Общество – Ню Йорк и Център за изкуства Сорос София, като в същия през 2006г. прави специализация по “Аналитични техники в консервацията”. Доц. д-р Елена Кантарева-Дечева има богат професионален опит, като художник-реставратор.

През 2020г. успешно защитава дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в Академия за музикално, танцово и Изобразително изкуство “проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив .

От 2008 – до днес е **Доцент** в АМТИИ Пловдив, катедра „Изящни изкуства”.

От 2021 – до днес е директор на Общински институт „Старинен Пловдив”.

Професионалните и творчески изяви са многобройни, като проектиране, ръководство и изпълнение на реставрацията на подови мозайки и икони в обекти, като „Епископска базилика на Филипопол” , археологически обект “Малка Базилика Пловдив”, реставрация на Царски икони от храм „Свети архангел Михаил” гр. Трявна и много други. От 1998г. до днес е автор на множество реализирани икони и стенописи, като 20 икони за иконостаса на храм „Свети пророк Илия” в с. Синапово, проектиране и изпълнение на 10 икони за Царски ред на храм „Свети архангел Михаил”- гр. Асеновград, изписване на 25 броя икони за Иконостаса на храм „Св. Георги” кв. Панчарево, гр. София в колектив с доц. Дечко Дечев . Стенописните , които реализира са също толкова впечатляващи , като през 2012г. реализира 386 кв.м. стенописи за храм „Свети Георги Победоносец’ кв. Панчарево, София в колектив с доц. Дечко Дечев, а от 2018г. до днес проектира стенописи за храм „Свети Николай Чудотворец” в кв. Сарафово, гр. Бургас. Дело на доц. д-р Елена Кантарева- Дечева са и стенописите в апсидата и купола на храм “Успение на пресвета Богородица” в КК Пампорово в съавторство с доц. Дечко Дечев . Творчеството ѝ трудно може да се опише , поради своята всеобхватност , но то е свидетелство за безспорен капацитет и висок професионализъм.

Доц. Кантарева е изключителен специалист, създал в екип с доц. Дечев специалност ”Църковна живопис” в АМТИИ. През годините, като двигател на специалността е истинско вдъхновение за студентите си. Преподавателската дейност на кандидатката обхваща широк спектър от основополагащи дисциплини: техника и технология на живописата, иконопис, стенопис, композиция.

III. Описание на научните и художественотворческите дейности на кандидата.

Представените материали за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в пъти покриват минималните национални наукометрични критерии и отговарят на всички изисквания, посочени в Закона за развитие на академичния състав в Република България, както и в Правилника на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“. Творческите ѝ изяви трудно могат да се обобщят, като всички са обществено значими. Те маркират ясно три направления, в които работи кандидата, а именно стенопис, реставрация на икони и мозайки, както и изписването на авторски икони за храмове в страната.

Като основна част от материалите, отнасящи се до художествено-творческата дейност на доц. д-р Елена Кантарева-Дечева, са приложени:

1. Проектиране и изпълнение на 386 кв.м. стенописи за храм „Свети Георги Победоносец“ в ЖК Бяла черква, кв. Панчарево, София 2011-2012 г.

2. Проектиране и изпълнение на стенописи за храм „Свети Николай Чудотворец“ в кв. Сарафово, гр. Бургас 2018-2023

3. Проектиране и изпълнение на 24 икони за иконостаса на храм „Свети Георги Победоносец“ в ЖК Бяла черква, кв. Панчарево, София 2008-2009 г.

Ръководството на творчески ателиета са множество и те адекватно допълват професионалния опит на кандидата.

Като част от хабилитационните материали, отнасящи се до научно-изследователската дейност на доц. д-р Елена Кантарева -Дечева, е публикуваната книга на базата на защитена докторска дисертация на тема „Подови мозайки от Епископската базилика на Филипopol. Технология и техника, реставрация, експониране“, издател АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ 2022, ISBN: 78-619-7682-16-8, 178 стр. От научна гледна точка изследването представлява интерес предвид Техничко-технологичното проучване и документиране на мозаечните подове по време на тяхната реставрация, осигуряващи важни сведения за последователността и начина на тяхното полагане, за използваните техники и организация на работа, за вида и свойствата на използваните материали.

Представените научни статии, подкрепят търсенията на автора, в които тя е автор или съавтор, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата . В тях ясно се чете нейният професионализъм и отдадеността към мозаечното изкуство на Филипопол.

IV. Научни и художественотворчески приноси на кандидата.

- Несъмнено безценен принос е Ръководство и реализацията на проект за „Консервация, реставрация, експониране на подови мозайки от Епископската базилика на Филипопол“ - 2015-2021 и на проект за „Реставрация на мозайки от Малка базилика“
- Сериозният обем от стенописи реализирани в различни храмове в страната, нагледно ни демонстрират нейният професионализъм, изумителната живопис , която се разкрива пред зрителя, и ни въвлеча в света на Бога. Ценен принос са не само авторските образи, но и иконографските програми , които се явяват наръчник за монументално храмова живопис. Ще спомена само няколко мащабни реализирани обекта, като 386 кв.м. стенописи за храм „Свети Георги Победоносец“ в ЖК Бяла черква, стенописите за храм „Свети Николай Чудотворец” в кв. Сарафово, гр. Бургас и много други.
- Доц. д-р Елена Кантарева е ръководи редица национални, научни, образователен или художественотворчески проекти , като през 2019г. е носител на награда „Пловдив“ в категория „Опазване на културното наследство и съхраняване на паметта.

В заключение, предвид представените материали, смятам, че кандидатът в пъти надхвърля националните изисквания за участие в конкурса, обявен от АМТИИ “Проф. Асен Диамандиев“. Представените материали, изключително високият ѝ професионализъм са аргумент, с който убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди на доц. д-р Елена Кантарева-Дечева академичната длъжност „професор“ в област на висше образование 8. „Изкуства“, професионално направление 8.2 „Изобразително изкуство“, специалност „Стенопис“. С убеденост, отговорност и вълнение ще гласувам „ЗА“.

Пловдив

02. 05. 2024 г.

доц. д-р Стефка Попова